
OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2015 No. 1028

Rheolau Tribiwnlys y Gymraeg 2015

RHAN D

PARATOI ACHOS AR GYFER GWRANDAWIAD

Cyfnod datganiad achos y ceisydd

18.—(1) Y cyfnod datganiad achos, ar gyfer y ceisydd, yw cyfnod o 20 diwrnod gwaith, sy'n cychwyn ar y dyddiad y bydd hysbysiad, a roddwyd o dan reol 13(1)(b)(iv), yn cael ei ystyried ei fod wedi dod i law'r ceisydd yn unol â rheol 63.

(2) Os yw'r Tribiwnlys yn gwneud cyfarwyddyd mewn perthynas â chais yn unol â rheol 15, ni fydd y cyfnod sy'n cael ei bennu ym mharagraff (1) yn cychwyn, a rhaid i Ysgrifennydd y Tribiwnlys beidio ag anfon hysbysiad at y ceisydd fel sy'n ofynnol gan reol 13(1)(b)(iv), nac anfon unrhyw ddogfennau fel sy'n ofynnol gan reol 13(2), hyd nes y bydd rhesymau wedi'u cael mewn ymateb i'r cyfarwyddyd.

(3) Heb ragfarnu paragraff (2), os yw'r cais yn un am adolygiad gan y Tribiwnlys, o dan adran 103 o'r Mesur, o benderfyniad, neu fethiant i wneud penderfyniad, gan y Comisiynydd, ni fydd y cyfnod sy'n cael ei bennu ym mharagraff (1) yn cychwyn, a rhaid i Ysgrifennydd y Tribiwnlys beidio ag anfon hysbysiad at y ceisydd fel sy'n ofynnol gan reol 13(1)(b)(iv), nac anfon unrhyw ddogfennau fel sy'n ofynnol gan reol 13(2), hyd nes y bydd y Tribiwnlys wedi rhoi caniatâd, o dan reol 16, i'r cais gael ei wneud.

Datganiad achos a thystiolaeth y ceisydd

19.—(1) Rhaid i'r ceisydd gyflwyno i Ysgrifennydd y Tribiwnlys, cyn diwedd y cyfnod datganiad achos—

- (a) datganiad achos, a
- (b) pob tystiolaeth arall y mae'r ceisydd yn bwriadu dibynnu arni ac na chafodd ei chyflwyno eisoes.

(2) Os bydd y Tribiwnlys wedi rhoi caniatâd, caiff y ceisydd —

- (a) diwygio'r hysbysiad cais,
- (b) cyflwyno datganiad atodol o resymau sy'n cefnogi'r cais,
- (c) diwygio datganiad atodol o resymau sy'n cefnogi'r cais,
- (d) cyflwyno datganiad achos atodol,
- (e) diwygio datganiad achos atodol.

(3) Rhaid i'r ceisydd gyflwyno copi i Ysgrifennydd y Tribiwnlys o bob diwygiad a datganiad atodol y bydd caniatâd wedi ei roi ar ei gyfer o dan baragraff (2), o fewn y cyfnod o amser sydd wedi cael ei ganiatáu.

(4) Pan fo caniatâd o dan baragraff (2) yn cael ei roi, caiff y Tribiwnlys, os bydd angen, estyn y cyfnod datganiad achos, o dan reol 53 neu, os daeth i ben, ganiatáu pa bynnag gyfnod pellach sy'n cael ei ystyried yn briodol gan y Tribiwnlys.

(5) Os yw'r Comisiynydd, pan fydd caniatâd o dan baragraff (2) yn cael ei roi, wedi colli'r hawl i fod yn bresennol neu gael cynrychiolydd yn y gwrandawriad, yn unol â rheolau 23, 25 neu 33, bydd rhoi'r caniatâd yn adfer yr hawl honno ac, os bydd angen, gall y gwrandawriad, neu weddill y gwrandawriad, gael ei ohirio neu ei oedi, fel sy'n briodol er mwyn sicrhau cynrychiolaeth ar gyfer y Comisiynydd.

Datganiad achos a thystiolaeth y Comisiynydd

20.—(1) Y cyfnod datganiad achos, ar gyfer y Comisiynydd, yw cyfnod o 20 diwrnod gwaith, sy'n cychwyn ar y dyddiad y bydd datganiad achos y ceisydd yn cael ei ystyried ei fod wedi dod i law'r Comisiynydd, yn unol â rheol 63.

(2) Rhaid i'r Comisiynydd gyflwyno i Ysgrifennydd y Tribiwnlys cyn diwedd y cyfnod datganiad achos—

- (a) copi o'r penderfyniad sy'n cael ei herio,
- (b) datganiad achos, a
- (c) pob tystiolaeth arall y mae'r Comisiynydd yn bwriadu dibynnu arni ac na chafodd ei chyflwyno eisoes.

(3) Rhaid i ddatganiad achos y Comisiynydd gael ei lofnodi gan berson a awdurdodwyd i lofnodi dogfennau o'r fath ar ran y Comisiynydd, a rhaid i'r datganiad achos hwnnw ddatgan a yw'r Comisiynydd yn bwriadu gwrthwynebu'r cais ai peidio.

(4) Os yw'r Comisiynydd yn bwriadu gwrthwynebu'r cais, rhaid i ddatganiad achos y Comisiynydd ddatgan—

- (a) ar ba seiliau y mae'r Comisiynydd yn gwrthwynebu'r cais, neu unrhyw ran o'r cais,
- (b) enw a chyfeiriad cynrychiolydd y Comisiynydd ac, os ydynt ar gael, rhif teleffon, rhif ffacs a chyfeiriad e-bost y cynrychiolydd,
- (c) y cyfeiriad lle y dylid anfon neu ddanfon dogfennau ar gyfer y Comisiynydd,
- (d) crynodeb o'r ffeithiau mewn perthynas â'r penderfyniad sy'n cael ei herio, a
- (e) y rheswm neu'r rhesymau dros y penderfyniad sy'n cael eu herio os nad yw'r rheswm neu'r rhesymau'n gynwysedig yn yr hysbysiad o'r penderfyniad.

(5) Caiff y Comisiynydd ddiwygio datganiad achos y Comisiynydd, cyflwyno datganiad achos atodol, neu ddiwygio datganiad achos atodol, os bydd y Tribiwnlys wedi rhoi caniatâd.

(6) Rhaid i'r Comisiynydd gyflwyno i Ysgrifennydd y Tribiwnlys gopi o bob diwygiad a datganiad atodol y bydd caniatâd wedi ei roi ar ei gyfer o dan baragraff (5), o fewn y cyfnod o amser sydd wedi cael ei ganiatáu.

(7) Os bydd caniatâd wedi cael ei roi o dan baragraff (5), caiff y Tribiwnlys estyn y cyfnod datganiad achos o dan reol 53, neu, os daeth i ben, ganiatáu pa bynnag gyfnod pellach sy'n cael ei ystyried yn briodol gan y Tribiwnlys.

(8) Os yw'r ceisydd, pan fydd caniatâd yn cael ei roi o dan baragraff (5), wedi colli'r hawl i fod yn bresennol neu gael cynrychiolydd yn y gwrandawriad yn unol â rheol 25, bydd rhoi'r caniatâd yn adfer yr hawl honno ac, os bydd angen, gall gwrandawriad, neu weddill y gwrandawriad, gael ei ohirio neu ei oedi, fel sy'n briodol, er mwyn sicrhau cynrychiolaeth ar gyfer y ceisydd.

Datganiad achos y ceisydd mewn ymateb

21.—(1) Caiff y ceisydd, cyn diwedd y cyfnod sy'n cael ei ragnodi gan baragraff (2), gyflwyno i Ysgrifennydd y Tribiwnlys ddatganiad achos sy'n ymateb i'r hwnnw sy'n eiddo i'r Comisiynydd.

(2) Y cyfnod sy'n cael ei ragnodi gan baragraff (1) yw 20 diwrnod gwaith, sy'n cychwyn ar y dyddiad y bydd datganiad achos y Comisiynydd yn cael ei ystyried ei fod wedi dod i law'r ceisydd yn unol â rheol 62.

Copiâu o ddogfennau i'r partiön

22.—(1) Yn ddarostyngedig i baragraff (2), rhaid i Ysgrifennydd y Tribiwnlys—

- (a) anfon copi at y Comisiynydd o unrhyw ddiwygiad i'r hysbysiad cais a ddaw i law yn ystod y cyfnod datganiad achos,
- (b) anfon copi o ddatganiad achos a thystiolaeth ysgrifenedig y naill barti at y llall, a
- (c) anfon ar unwaith at y parti arall gopiâu o unrhyw ddiwygiadau neu ddatganiadau atodol, sylwadau ysgrifenedig, tystiolaeth ysgrifenedig neu ddogfennau eraill a ddaw i law o barti ar ôl diwedd y cyfnod datganiad achos.

(2) Os bydd hysbysiad cais, datganiad achos, diwygiad, datganiad atodol, sylw ysgrifenedig, tystiolaeth ysgrifenedig neu ddogfen arall yn cael eu cyflwyno i Ysgrifennydd y Tribiwnlys ar ôl yr amser sy'n cael ei ragnodi gan y Rheolau hyn, rhaid i Ysgrifennydd y Tribiwnlys beidio ag anfon copi o'r hyn sydd wedi ei gyflwyno felly at y parti arall, oni fydd y terfyn amser wedi ei estyn gan y Tribiwnlys o dan reol 53.

(3) Pan fo Ysgrifennydd y Tribiwnlys yn anfon unrhyw gopiâu o ddogfennau sy'n cael eu cyfeirio atynt ym mharagraff (1) at barti sydd eisoes wedi hysbysu Ysgrifennydd y Tribiwnlys, wrth ymateb i ymholiadau a wnaed o dan reol 24(a)(i) a (ii), nad yw'r parti'n dymuno bod yn bresennol na chael ei gynrychioli yn y gwrandawriad, rhaid i Ysgrifennydd y Tribiwnlys ofyn a yw'r parti'n dymuno newid yr ymateb hwnnw ar sail y dogfennau hynny.

Methiant ar ran y Comisiynydd i gyflwyno datganiad achos neu absenoldeb gwrthwynebiad

23.—(1) Caiff y Tribiwnlys benderfynu'r cais, heb wrandawriad neu drwy gynnal gwrandawriad—

- (a) os na fydd Ysgrifennydd y Tribiwnlys wedi cael datganiad achos gan y Comisiynydd o fewn y cyfnod datganiad achos,
- (b) os yw'r Comisiynydd wedi datgan mewn ysgrifen nad yw am wrthwynebu'r cais, neu
- (c) os yw'r Comisiynydd yn tynnu'n ôl gwrthwynebiad i'r cais.

(2) Pan fo'r Tribiwnlys yn penderfynu'r cais heb wrandawriad, rhaid iddo wneud hynny ar sail yr hysbysiad cais ac unrhyw ddogfennau eraill a ddaeth i law.

(3) Os yw'r Tribiwnlys yn penderfynu cynnal gwrandawriad yn unol â pharagraff (1), caiff ddyroddi cyfarwyddyd sy'n gwahardd y Comisiynydd rhag bod yn bresennol yn y gwrandawriad na chael cynrychiolaeth yn y gwrandawriad.

Ymholiadau gan Ysgrifennydd y Tribiwnlys

24. Caiff Ysgrifennydd y Tribiwnlys ar unrhyw adeg ar ôl cael yr hysbysiad cais—

- (a) gofyn i bob parti—
 - (i) pa un ai yw'r parti'n bwriadu bod yn bresennol yn y gwrandawriad ai peidio,
 - (ii) a yw'r parti'n dymuno cael ei gynrychioli yn y gwrandawriad yn unol â rheol 45 ac os felly, enw'r cynrychiolydd,

- (iii) a yw'r parti'n bwriadu galw tystion ac os felly, enwau'r tystion arfaethedig, ac a oes arbenigwr yn eu plith,
 - (iv) a oes ar y parti, neu dyst, angen cymorth oherwydd nam cyfathrebu, ac os felly, manylion y math o gymorth cyfathrebu sy'n ofynnol, a
 - (v) a oes gan y parti, neu dyst sy'n bwriadu cael ei alw, unrhyw anabledau a allai olygu y byddai'n ofynnol gwneud addasiadau rhesymol ac, os felly, manylion y math o addasiadau sy'n ofynnol,
- (b) rhoi gwybod i bob parti bod rhaid, os digwydd i ateb i unrhyw un o'r ymholiadau o dan is-baragraff (a) newid ar ôl i barti ymateb i'r ymholiadau hynny, i'r parti dan sylw roi gwybod ar unwaith i Ysgrifennydd y Tribiwnlys mewn ysgrifen.

Methiant i ymateb i ymholiadau a wnaed gan Ysgrifennydd y Tribiwnlys

25.—(1) Caiff y Tribiwnlys orchymyn—

- (a) bod yr hysbysiad cais yn cael ei ddileu ar y sail bod methiant y ceisydd i gydymffurfio ag ymholiadau, a wnaed gan Ysgrifennydd y Tribiwnlys o dan reol 24, yn rhagfarnu, neu'n oedi, gwrandawriad teg o'r cais,
 - (b) na chaiff y Comisiynydd gymryd unrhyw gam pellach mewn perthynas â'r cais, na bod yn bresennol yn y gwrandawriad, na chael cynrychiolaeth yno, ar y sail bod methiant y Comisiynydd i gydymffurfio ag ymholiadau, a wnaed gan Ysgrifennydd y Tribiwnlys o dan reol 24, yn rhagfarnu neu'n oedi gwrandawriad teg o'r cais.
- (2) Cyn y gall orchymyn gael ei wneud o dan baragraff (1), rhaid i Ysgrifennydd y Tribiwnlys roi hysbysiad i'r parti y mae'r Tribiwnlys yn bwriadu gwneud gorchymyn yn ei erbyn, gan wahodd sylwadau ganddo, a rhaid i'r Tribiwnlys ystyried unrhyw sylwadau sy'n cael eu gwneud.
- (3) At ddibenion y rheol hon—
- (a) rhaid i hysbysiad sy'n gwahodd sylwadau roi gwybod i'r parti y caiff, o fewn cyfnod (o ddim llai na 5 niwrnod gwaith) sy'n cael ei bennu yn yr hysbysiad, naill ai wneud sylwadau ysgrifenedig neu ofyn am gyfle i wneud sylwadau llafar,
 - (b) bydd sylwadau wedi eu gwneud—
 - (i) yn achos sylwadau ysgrifenedig, os byddant yn cael eu gwneud o fewn y cyfnod penodedig, a
 - (ii) yn achos sylwadau llafar, os yw'r parti sy'n bwriadu eu gwneud wedi gofyn am gyfle i wneud hynny o fewn y cyfnod penodedig.
- (4) Os bydd hysbysiad cais yn cael ei ddileu o dan baragraff (1)(a), tybir bod y cais wedi ei derfynu.